

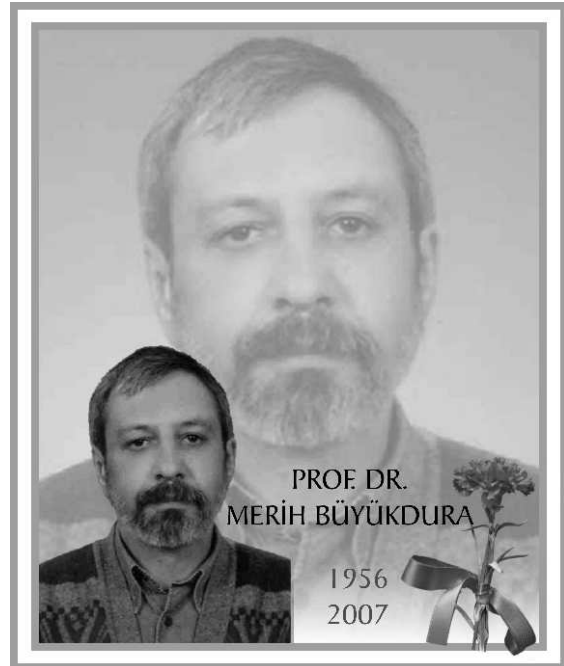
Bir Gezegen Kaydı: Sevgili Prof. Dr.Merih Büyükdura'nın Ardından

Prof. Dr. Ayhan ALTINTAŞ
Bilkent Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü

1979 yılının soğuk ve kasvetli Ankara gecelerini yaşıyorduk. Siyasi ortamın gerginliğine Ankara'nın kirliliği de eklenince geceleri sokağa çıkmak cesaret istiyordu. ODTÜ ise 1977 yılındaki uzun kapanışın ardından telafi sömestrelere uyguluyor, dönemler fasılasız devam ediyordu. Biz de elektrik bölümü 3. sınıfta Nazif Tepedenlioğlu Hoca'dan (rahmetli) olasılık dersi alıyorduk. Ödevlerimizde soruları farklı farklı yorumluyor, dolayısıyla farklı sonuçlara ulaşıyorduk. Ödevler ertesi hafta notlandırıldığında asistanın herkesin çözüm yolunu çok iyi anladığını, her kağıda çok kısa notlar yazarak hataları gösterdiğine şahit oluyorduk. Belli ki çok zeki birisiydi. "Asistan kim acaba?" sorusunun cevabını bir arkadaş söyleyiverdi. "4. sınıflardan Merih Büyükdura".

Merih'i daha önce görmüştüm ama asistanlığını görünce daha çok takdir etmişim. Daha sonra 1981 yılında doktora için Ohio State University'ye (OSU) gittiğimde orada onunla karşılaşınca çok sevinmişim. Üstüne üstlük ben orada Prof. Kouyoumjian (Kuyumcuyan) ve Prof. Pathak tarafından ortaya atılan UTD (Kırınımın geometrik teorisi) konusunda Prof. Pathak ile çalışmaya gitmişim ve Merih de bir süredir Prof. Kuyumcuyan ile doktora yapmaktaydı. Ermeni kökenli olan Prof. Kuyumcuyan aslında o sene emekli olmuştu ama Merih'i çok beğendiği için son doktora öğrencisi olarak onun tez danışmanlığını yapmayı kabul etmişti. Merih, ben, Prof. Kuyumcuyan ve Prof. Pathak özellikle öğle yemeklerinde birlikte oluyor, teknik konular yanında dünya ve Türkiye tarihi veya güncel olayları da görüşüyorduk. Kuyumcuyan tarihe meraklıydı ve Osmanlı tarihini de çok iyi

biliyordu. Bir gün derste tüm öğrencilere Çanakkale Savaşı'nı (Gelibolu Savaşı diyordu) anlatmıştı. Merih'in de çok berrak, her türlü dogmadan uzak, ilerici ve insanları kucaklayan görüşleri vardı. Bir süre sonra aynı evi paylaşmaya başladık ve üç yıl aynı evde kaldık. Merih ilk bakışta soğuk gibi gelirdi ama yakından tanıyanlar için çok değerli bir insandı. Okumayı çok severdi, akşamları eline bir kitap alır, sabah 4-5'e kadar kitabı bitirir, sabah da kalkmazdı. Tatil günlerinde yataktan gün biterken kalktığını çok hatırlarım. Hafta içinde ise erken kalkmak zorunda olduğundan çok zor uyanır, uyandığında hiçbirşey söylemeden hemen bir sigara yakar, ardından 3-4 kupa kahve içtikten sonra kendine gelip "günaydın" diyebilirdi.

Ankara Fen Lisesi'nden arkadaşlarıyla çok yakındı. Oradaki yatılı hatıralarını uzun uzun anlatırdı. Okula ilk başladığı gün (okul numarası da 1 imiş), matematik hocası Dilaver öğretmen sözlüye kaldırmış, doğal olarak Merih hiç beklemiyormuş, tabii epeyce bocalamış ve hoca da "otur, 1" demiş. Ama bir süre sonra arkadaşları arasında iyi bir matematik zekası olduğunu kabul ettirmiş. Bu arada Dilaver Bey de "çocuklar Tübitak matematik yarışması ekibini siz seçin, ben karışmayacağım" demiş. Sınıftan 3 kişi seçilmiş, birisi de Merih'miş. Dilaver Bey Merih'i görünce şok olmuş "1 benden 1 alıyor, siz matematik takımına seçiyorsunuz" demiş.

Doktora çalışmasında Merih kırınım problemini silindirik yerine küresel koordinatlarda çözerek yeniden geliştirdi. İlave terimler buldu ve kenar boyunca giden dalgaları tespit etti, bunun sonucunda da 1984 yılı OSU ElectroScience Lab en iyi doktora tez ödülünü aldığı gibi, orada kendisine SRA (Senior Research Associate olarak) pozisyonu teklif edildi. 1986 yılında ise Yeşil Kart almak için mülakata gittiğinde ABD'ye ilk geldiğinde "J-1" vizesi olduğu için kısa bir süre Türkiye'de kalması gerektiği söylenmiş. (İki yıllık bu süreden Merih'in Türkiye'de geçirdiği izinleri düşüldüncce bir yılı kalmış). O da bunun üzerine derhal ODTÜ'ye döndü ve çok sevdiği ODTÜ'den bir daha ayrılmadı. Ohio State University kendisini işe tekrar alacağına dair yazı vermiş olduğu halde ABD'ye dönmeyi hiç düşünmedi. Fen Lisesi'nden arkadaşı ve ilk aşkı olan sevgili Petek ile evlendi.

O zamanlarda Ohio State en çok Türk öğrencinin olduğu okullardan biriydi, özellikle Elektrik Mühendisliğinde birçok Türk öğrenci vardı. Elektromanyetikçiler için bir Mekke sayılan Electro Science Lab'da bizden sonra Gönül Turhan (Sayan), Gülbin Dural da doktoraya başlamıştı. Nezih Güven, Ali Abur (şimdi Northeastern da EE Bölüm Başkanı), Haldun Direkseneli (rahmetli), Erdinç Sayan, Mahinur ve Engin Akkaya da Merih'in yakın arkadaşlarıydı. Türk Öğrenci Derneği de epeyce aktifti. Merih de Türk Folklor ekibinde gösteriye bile çıkmıştı, ama o daha çok barlarda sohbet etmeyi veya bilardo oynamayı seviyordu. Tabii politik tartışmalarda da çok geniş bilgisi ile saygınlıkla karşılanıyordu.

Sevgili Merih ODTÜ'de de çok değerli çalışmalar yaptı, yaptırdı, dersler düzenledi.

Ama, bir an önce makale yazmak, makale sayısını artırmak, terfi olmak gibi ihtirasları çok kısıtlıydı. O herşeyden önce işini ve elektromanyetiği seviyordu, hangi kadroda olduğunu, maaşının kaç lira olduğunu bile tam olarak bilmiyordu. Profesörlüğe başvurduğunda anlaşılmış ki, doçent kadrosuna bile atanmamış ve yıllarca bunun farkında değılmış.

2005 yılında geçirdiği bir inme yüzünden önemli ölçüde bedensel faaliyetlerini yitirdi, vücudunun bir tarafı felçliydi, beyin fonksiyonlarında da önemli azalmalar vardı ama ziyaretine giden arkadaşlarını hep sevimli bir gülümseme ile karşılıyordu. Prof. Pathak geçen yıl ziyaretine geldiğinde onunla birkaç kelime İngilizce bile konuşmuştu.

Derler ki önemli kişiler hep arkalarında bıraktıkları ile hatırlanır, Sevgili Merih de çok değerli bir bilimadamıydı, değerli çalışmalar bıraktı, değerli doktora öğrencileri, yüksek lisans öğrencileri yetiştirdi, elektromanyetik konusuna önemli katkılar yaptı. Toplumsal bilinci yüksek, bilgiye önem veren, çok zeki bir insandı, iyi bir dosttu. Kendisine Allah'tan rahmet diliyorum, hepimizin başı sağolsun. Ölümünden sonra Prof. Pathak'tan aldığım e-posta mesajından bir alıntı ile bitiriyorum.

"I am saddened to hear about Merih's passing away. Although he was not able to speak properly, I think that his mental faculties were certainly reasonable enough to where he must have felt horribly trapped in his own condition. It was a very sorry state; nobody deserves something like that. However, we can take some solace in the fact that he is now free of suffering and is at peace with himself in the spiritual realms. He was a good friend to us."*

***"Merih'in vefatını öğrendiğime çok üzüldüm. Hastalığı nedeniyle konuşması anlaşılamiyorsa da, beyni, içinde bulunduğu koşula mahkum olduğunun farkında idi. Hiçkimsenin haketmediği üzücü bir durumda idi. Bu nedenle, şimdi ruh dünyasında barış içinde ve eziyetten uzak olduğunu bildiğimiz için teselli bulabiliriz. Hepimizin çok iyi arkadaşı idi".**

